

Kaderbrief begroting 2020 gemeente Heerlen

Juni 2019

Inleiding

Voor u ligt de kaderbrief begroting 2020. Deze kaderbrief is het startsein voor de begroting 2020. Hierin schetsen wij als college de inhoudelijke en financiële overwegingen die, wat ons betreft, de kaders vormen voor het samenstellen van de begroting 2020. U als raad stelt vervolgens op basis van deze overwegingen uw prioriteiten voor het jaar 2020 vast. Op basis daarvan doen wij een begrotingsvoorstel aan u. Wij zullen er zorg voor dragen dat de prioriteiten die u als raad vaststelt vervolgens in de begroting concreet worden uitgewerkt en worden gepresenteerd inclusief een financiële vertaling.

Deze conceptbegroting leggen wij op woensdag en donderdag 6 en 7 november a.s. , tijdens de algemene beschouwingen, aan u voor ter vaststelling. Deze kaderbrief heeft als rode draad de discussie over de contouren en leidende thema's van de begroting 2020 én de meerjarige doorkijk over de jaren 2021-2023. Het integrale debat, de concrete afwegingen en de uiteindelijke besluitvorming vinden plaats tijdens de algemene beschouwingen in november.

De staat van de stad

De macro-economische vooruitzichten zijn nog altijd goed. Wel is het hoge groeitempo voorbij. Het Centraal Planbureau (CPB) stelt vast dat de economie afkoelt. Dat ligt vooral aan het buitenland. Onzekerheden die al enige tijd boven de wereldeconomie hingen, zoals het handelsbeleid van de VS, de Brexit en de staat van de Chinese economie, hebben nu hun weerslag in de economie. De 'afkoeling' is vooral terug te zien in de Nederlandse uitvoer, die in 2019 en 2020 beduidend minder hard groeit dan in de afgelopen jaren. Ook de investeringen en particuliere consumptie groeien minder hard. Na groeipercentages in voorgaande jaren van boven de 2%, wordt voor 2019 en 2020 een economische groei van 1,5% voorzien.

Het CPB voorziet dat de werkgelegenheid blijft stijgen, maar in een minder hoog tempo dan voorheen. De krappe arbeidsmarkt, met een hoge vacaturegraad, moedigt nog steeds mensen aan om betaald werk te zoeken. De werkloosheid stijgt per saldo licht naar een nog altijd lage 4,0% in 2020. In de krappe arbeidsmarkt krijgen hoger opgeleiden steeds vaker een vast contract. Het aantal vaste contracten voor middelbaar en lager opgeleiden stijgt daarentegen veel minder.

Ook wij als gemeente profiteren van deze mooie en stabiele macro-economische cijfers. De afgelopen jaren hebben de lokaal relevante economische cijfers zich dan ook positief ontwikkeld in onze stad. Wij volgen de trend maar feit is ook dat de sociaal-maatschappelijk-economische kloof met het landelijk gemiddelde blijft voortbestaan.

Wij zijn er van overtuigd dat 2020 een heel bijzonder jaar gaat worden voor ons en onze stad. Een jaar waarin we de mogelijkheid krijgen om fundamentele stappen te zetten die voor iedere Heerleenaar van betekenis zullen zijn.

Immers, we mogen onomwonden vaststellen dat we er als stad toe doen. Het Maankwartier met haar iconische vormen voltooien we heel snel, Cultura Nova zet ons elk jaar weer nationaal op de kaart en we schromen niet om de handen uit de mouwen te steken met het bouwen aan ons centrum en onze buurten. Van de andere kant is er ook heel veel werk aan de winkel. Bepaalde wijken snakken naar een opknapbeurt, het centrum moet zichzelf opnieuw uitvinden door het verschijnen van het Maankwartier en de digitale retail ontwikkeling. Ook op het gebied van werkloosheid, bijstandsgebruik en opleidingsniveau hebben we nog werelden te winnen.

Maar er is optimisme. We zien een steeds sterker wordend signaal vanuit het Rijk dat we het als stad en regio waard zijn om in geïnvesteerd te worden. Niet omdat we zielig zijn maar omdat we er daadwerkelijk toe doen. De 40 miljoen euro die we als regio van het Rijk gaan ontvangen in verband met de Regiodeal, onderstrepen dat. Met deze bedragen als vliegwiel, maar ook met de lef die we de laatste jaren hebben laten zien, kunnen we enerzijds onze ambities verwezenlijken en anderzijds voor eens en voor altijd de sociaal-maatschappelijke problemen waar we tegen aan blijven lopen, in de kern aanpakken. We mogen spreken van een transitiekans. Een kans die zich nu voordoet en die feitelijk allesbepalend is. Dit soort kansen komt zelden voorbij. Het is zaak dat we de kansen zien en aanpakken. Over het pakken van deze kansen zijn wij optimistisch. We hebben al laten zien dat we in menig opzicht een voorbeeld in de rest van het land zijn. Denk aan oplossingen als de financiering van de WMO (Stand-by) en jeugd (Jens), de eigen Brightland campus die we met partners hebben opgezet en de mooie regionale samenwerking in PALET.

We kunnen veel als stad, maar dit kunnen we niet altijd alleen. We hebben hulp nodig. Die hulp mag van alle kanten komen. Vanuit de regio, de provincie en vanuit het Rijk en vanuit onze bureaus uit Aken. We moeten denkkracht mobiliseren, coalities smeden, creativiteit aanboren en we moeten vooral.....groot denken. We mogen ons realiseren dat we het waard zijn en dat we het kunnen. We hebben geen keus. We mogen het nu niet laten liggen. In alles wat we doen mogen en moeten we uitstralen dat wij een transitie in gang zetten en aan de praat zullen houden.

Natuurlijk is het een feit dat onze eigen middelen en ruimte beperkt zijn. We bevinden ons in een 'gecontroleerde financiële crisis'. In het begrotingsjaar 2018 werden wij geconfronteerd met flinke tegenvallers die er toe hebben geleid dat we met onze algemene reserve en ons weerstandvermogen tot ver beneden de norm zijn gezakt. Een en ander leidde in 2018 tot een, met onze toezichthouder de provincie afgestemd, financieel herstelplan. De beide begrotingsjaren 2020 en 2021 staan in het teken van dat financieel herstel. Ambities en nieuwe uitgaven zullen de komende jaren afgewogen moeten worden in het licht van dit herstelplan.

Maar we mogen ook meer dan tevreden zijn op de wijze waarop we o.a. met dit herstelplan zijn gaan sturen op onze financiën. Het lukt ons om de afspraken met onze toezichthouder na te komen. Het vraagt wel creativiteit, realisme, moed, discipline en slimheid om ondanks onze kleine kas, de kansen die we krijgen met beide handen aan te pakken. Dat is een uitdaging. Maar als er iets is dat we aan onszelf hebben laten zien de afgelopen jaren, dan is het wel dat we niet bang zijn voor welke uitdaging dan ook.

Agenda 2020

Regiodeal

Zoals hierboven aangegeven wordt de regiodeal in 2020 de katalysator van onze ambities. Het voorstel voor de Regiodeal Transformatie Parkstad is in 2018 door het Kabinet geselecteerd als één van de 12 regiodeals om de komende periode nader uit te werken. Daarbij heeft de minister een maximale bijdrage van 40 miljoen euro uit de Regio Envelop beschikbaar gesteld voor de eigen Regiodeal Transformatie Parkstad. Daarmee heeft Limburg als enige provincie de maximale en hoogste rijksbijdrage voor een regiodeal gekregen. Rijk, Provincie en regio werken deze Regiodeal in de komende periode verder uit. Dit leidt tot een gezamenlijk investeringsprogramma voor de komende jaren.

In het Limburgs voorstel wordt een transformatie van het centrum en de wijken van de regio Parkstad beschreven, waarbij naast de fysieke aanpak van de woningvoorraad en winkelvoorzieningen, ook de verduurzamingsopgave en de aanpak van de sociaal-economische problematiek wordt meegenomen. Bovendien wordt aandacht besteed aan de kansen die grensoverschrijdende samenwerking biedt voor de regio.

In het licht van de Regiodeal is niet alleen deelname van de verschillende overheden belangrijk, maar juist ook het organiseren van intensieve betrokkenheid van inwoners, corporaties, ondernemers en maatschappelijke instellingen. De sociale problematiek in Parkstad is uitzonderlijk in vergelijking met de rest van Nederland en verdient daarom de status van een nationaal programma. De inwoners moeten daarbij kunnen rekenen op een rijksoverheid die achter hen staat en samen met hen de handen uit de mouwen steekt. De toegezegde Rijksbijdrage uit de Regio Envelop én daar bovenop aanvullende de rijksbudgetten zijn een belangrijk vliegwiel om de eerder ingezette investeringsprogramma's als bijvoorbeeld IBA in Parkstad met kracht door te zetten en te versnellen.

Sociaal Domein

Binnen het sociaal domein denken wij in de komende periode dat we eindelijk beloofd gaan worden voor al die investeringen die we de afgelopen jaren hebben gedaan. Op het gebied van bijstandsverlening is het ons gelukt om in de periode van 2012 tot 2018 betere resultaten te behalen ten opzichte van de landelijke trend. Daarmee krijgen we ook steeds meer grip op de financiële kant van de bijstand, ook de komende jaren.

Dat geldt ook voor onze WMO uitgaven. De samenwerking met Heerlen Stand-By hebben we onlangs verlengd. Sinds 2017 wordt de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning in Heerlen uitgevoerd door dit samenwerkingsverband. Dit omdat we zien dat de zorg verbeterd is en tegelijkertijd kunnen we door de verlenging van het contract met Heerlen Stand-By enerzijds een optimale integrale Wmo-ondersteuning bieden aan alle burgers die dat nodig hebben; zonder schotten, onnodige indicaties en aansluitend bij de zorg- en ondersteuningsvraag van de Heerlenaar. En anderzijds lukt het ons door die samenwerking steeds beter om te sturen op en grip te hebben op onze uitgaven.

Op het gebied van jeugdhulpverlening, de ambulante jeugdzorg in het bijzonder, zetten wij inmiddels dezelfde stappen nu die hulpverlening onder de paraplu van Jens valt. Hiermee hebben we onze nek uitgestoken en zijn wij een voorbeeld voor de rest van het land. We mogen vaststellen dat we op deze manier binnen de jeugdhulpverlening en de WMO een fundamentele stap hebben gezet in de

transformatie van de decentralisaties. Op het onderdeel preventieve jeugdzorg denken wij in 2020 echt op stoom te komen met specifieke projecten.

Bij beschermd wonen blijft de huidige, voor ons aantrekkelijke, financieringssystematiek vooralsnog gehandhaafd in 2020. De dag en nacht opvang op de locatie Klomp willen we in 2020 sluiten. Deze opvang die oorspronkelijk vanuit operatie 'hartslag' ontstond, ondersteunt al lang niet meer de doelgroep en de doelstellingen waarvoor deze opvang in het leven was geroepen. De mensen die nu opgevangen worden in de Klomp zijn mensen die geestelijke zorg nodig hebben. Deze zorg kan de Klomp niet optimaal bieden. Daarnaast is deze situatie niet goed voor omwonenden. Het spreekt voor zich dat wij als gemeente een goed alternatief gaan organiseren voor de huidige bewoners van de Klomp.

Andere onderdelen uit ons sociaal domein zullen onze bijzondere aandacht krijgen in 2020 zoals we dat ook aangegeven hebben in ons coalitieakkoord. Het betreft op de eerste plaats het herdefiniëren van ons ouderenbeleid waarmee we nog beter in staat zullen zijn de specifieke wensen vanuit de stad tegemoet te kunnen komen. Ook het beleid en de uitvoering rondom 'Heerlen inclusieve stad' gaan we in het volgende begrotingsjaar nadruk geven.

Centrum/buurtten

In 2003 besprak Michel Huisman zijn idee, zijn maquette, voor het eerst op het stadhuis. In 2012 begonnen we met de bouw van het Maankwartier. En in 2020 zullen we de bouw voltooien. Het waren jaren van bouwschuttingen, steigers, betonmolens en stof. Het waren ook jaren van cynisme, 'het kannie waar zijn', verongelijkte architecten en twijfel. Maar het is ons gelukt. Het Maankwartier is er in 2020 en toont nu al haar schoonheid, haar prachtige details en iconische vormen. De droom van een Heerlense kunstenaar om met dit gebouw vrede te sluiten met ons verleden werd een collectieve droom die dankzij ons allemaal werkelijkheid werd.

We zien ook rondom het Maankwartier initiatieven ontstaan langs bijvoorbeeld de Spoorringel. Initiatieven die rechtstreeks een resultaat zijn van de uitstraling van het Maankwartier. Maar we zijn er nog niet. Alhoewel we ook op andere plekken in de stad stevig ingrijpen (Schinkel Zuid en op de plek van het stadskantoor) zijn er ook zeker zorgen. Denk daarbij aan de leegstand in de stad en de plekken die nog onvoldoende tot bloei komen. Feit is dat we laten zien dat onze papieren plannen daadwerkelijk gerealiseerd worden.

Onze aandacht voor het centrum is heel belangrijk. De economische kracht van het centrum is bepalend voor de kansen die we als stad en als individuele Heerlenaar krijgen. Toch willen wij benadrukken dat wij de leefbaarheid in de buurten net zo belangrijk vinden. De buurt moet een plek zijn waar het prettig wonen is, waar kinderen kunnen spelen en waar mensen zich veilig voelen. Daarom vinden wij het belangrijk dat de typische wijkvoorzieningen niet verdwijnen en mogelijk zelfs terugkomen in de buurten.

IBA

De IBA nadert langzaam zijn voltooiing. Er zijn tastbare resultaten in de vorm van fysieke verandering. Maar minstens zo belangrijk is de omslag in ons denken en de manier waarop we onze ruimte waarderen. Een hernieuwde trots en een nieuw economisch elan. Volgend jaar zal het langverwachte IBA expositiejaar plaatsvinden. We gaan dan de transformatie die wij hebben doorgemaakt (en nog in zitten) laten zien. Wat ons betreft is de IBA geen doel op zich. De IBA

projecten zullen voor een deel af zijn en voor een deel voortduren voor wat betreft de Heerlense projecten.

In het expojaar zullen bijna elke week activiteiten plaatsvinden. Daarbij moet u denken aan meer dan 10 exposities, 5 congressen, enkele tientallen participatieprojecten en talloze lezingen, debatten en regioroutes.

Programma's

Nadat medio 2019 de reorganisatie van onze organisatie wordt afgerond, kunnen we aan de slag gaan met een vernieuwd ambtelijk apparaat. We denken dan nog beter aan de verwachtingen van samenleving te kunnen voldoen. In ieder geval zullen we in navolging van het Centrum, nog 4 thema's programmatisch gaan oppakken.

Duurzaamheid

Met het nieuwe programma duurzaamheid willen we naast de energietransitie zoals we die hebben afgesproken in onze regio (PALET) ook de focus leggen op klimaatadaptatie en circulaire economie. Door die focus aan te brengen willen we voorkomen dat ons duurzaamheidsbeleid versnipperd en aan effectiviteit gaat inboeten. Naast deze 3 pijlers zal het programma vooral ook de nadruk leggen op het samen met de stad ontwikkelen van projecten én zal het programma specifiek de nadruk leggen op duurzaamheid voor iedereen. Ook mensen die het niet breed hebben moeten de mogelijkheid krijgen om deel te nemen in de duurzame ontwikkeling.

Een belangrijke discussie in 2020 zal zich afspelen rondom het thema windenergie. Deze moeilijke discussie zullen we met de stad gaan voeren waarin het vooral ook zal gaan over de locaties van windturbines. Ook het opvangen van steeds meer water door regenbuien in de stad gaan we met nieuwe plannen in 2020 bestrijden. Maar minstens zo belangrijk is in dit verband het steeds meer vergroenen van de stad om ons voor te bereiden op de ongemakken van de veranderingen van ons klimaat.

Burgerbetrokkenheid/lokale democratie

Het nieuwe programma burgerbetrokkenheid/lokale democratie vormt net als het programma duurzaamheid een rode draad door al ons gemeentelijk beleid. Het is onze overtuiging dat fysieke invulling van de stad heel belangrijk is maar dat uiteindelijk de mensen de stad maken. Dat geldt voor het centrum en dat geldt voor onze buurten. Mensen maken de stad mooi. We willen die energie nog meer laten opborrelen. We zijn er vast van overtuigd dat de mensen in de stad het beste weten wat de stad nodig heeft. Daarom willen we nog meer de mensen opzoeken, relaties en netwerken opbouwen en onderhouden en vervolgens samen aan de slag gaan (vinden-verbinden-verbondenheid). Op die manier denken wij ook de legitimiteit van het gemeentebestuur en de democratische dynamiek te kunnen vergroten.

Omgevingswet

Met het nieuwe programma omgevingswet denken we een kwalitatieve versnelling te kunnen aanbrengen. Deze wet, die een herziening beoogt van o.a. meer gemeentelijke verantwoordelijkheden en verschuiving naar marktpartijen, heeft een grote impact op de hele stad. Het participeren van betrokkenen zoals, inwoners, instellingen en ondernemers, speelt een essentiële rol binnen deze wet.

Arbeidsmarkt/economie

Met het nieuwe programma arbeidsmarkt/economie tot slot denken wij nog effectiever de arbeidsmarkt toegankelijk te kunnen maken met een nog krachtigere focus op het begeleiden van mensen vanuit de bijstand naar werk. Dat gaan we in 2020 onder andere doen door coalities aan de aanbodkant van de arbeidsmarkt te smeden, door gezamenlijke opleidingsprogramma's te creëren en de samenwerking van de verschillende re-integratiepartijen te verbeteren. Ook aan de onderwijskant willen we de aansluiting met de arbeidsmarkt verbeteren zowel in het lage als in het hoge segment.

Op het gebied van retail gaat in 2020 vooral ook onze aandacht uit naar verbetering van de winkelgebieden in Heerlerbaan en in Hoensbroek, waarbij de dynamiek van de markt ons kompas zal zijn. Het nieuwe ondernemersfonds is een voorbeeld van een instrument waarbij anderen dan wij als gemeente de regie krijgen over mogelijke alternatieven voor bijvoorbeeld onze winkelgebieden en bedrijventerreinen. Medische logistiek is een economisch speerpunt dat we nog meer willen uitbouwen met goede mogelijkheden om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te laten instromen. We willen de smart services meer zichtbaar maken in de stad. Mogelijk kan dat een fysieke plek in het centrum zijn waar innovaties getoond kunnen worden aan inwoners, studenten en ondernemers.

Verschillende thema's

Het doortrekken van de intercityverbinding Amsterdam-Eindhoven-Heerlen tot Aachen Hauptbahnhof, komt steeds dichterbij. Het blijft ook in 2020 een speerpunt van onze aandacht, onze lobby en ons beleid. Dit immers levert een hoogwaardige verbinding op met de Duitse universiteitsstad, plus een directe aansluiting op het Europese net van hogesnelheidstreinen (Londen en Parijs). Belangrijk in dit verband is ook de mobiliteitsvisie die we weliswaar in 2019 aan u als raad gaan voorleggen, maar die het begin van een proces markeert waarin wij constant met de samenleving zullen gaan sparren rondom dit thema.

Op het gebied van cultuur is Heerlen een voorbeeld in het land. Toch willen we met name op het gebied van talentontwikkeling en het nog meer betrekken van de Heerlenaren bij cultuur, stappen zetten in 2020. Onderwijs blijft voor ons een speerpunt. Moderne, uitnodigende schoolgebouwen leggen de basis voor een goede start voor onze jeugd, maar vormen ook dynamische centra in onze buurten waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten. De plannen voor de renovatie van het zwembad Otterveurd en de realisatie van een centrumbad worden in 2020 concreter en mogelijk gaan we in het kader van het versterken van het sportcluster de atletiekvoorziening in het Emmastadion verplaatsen naar sportpark de Varenbeuk.

We discussiëren regelmatig in de gemeenteraad over het onderhoudsniveau in de stad, waarbij we meer dan eens moeten vaststellen dat dat niveau steeds vaker beneden het acceptabele zakt. We willen samen met u als raad hiervoor naar oplossingen zoeken. De waarde van het groen en de bomen in de stad wordt steeds meer gezien. De vele positieve effecten op de leefbaarheid, het klimaat en de biodiversiteit in de stad zijn voor ons van groot belang. We blijven hier de komende jaren extra op inzetten.

Uitgangspunten van de toezichthouder

Onze toezichthouder, de provincie, stelde op 18 april jl. het nieuwe Gemeenschappelijke Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020) vast. Dit Toezichtkader zal vanaf het begrotingsjaar 2020 van toepassing zijn. Dit beleidskader vervangt het beleidskader Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 'kwestie van evenwicht' uit 2014. Het GTK 2020 is een gezamenlijk product van de

twalf provinciën. Hierin is vastgelegd waarop Gedeputeerde Staten invulling geven aan het financieel toezicht.

De hoofdlijnen van dit Toezichtkader zijn:

- Uniformiteit en maatwerk. Door een uniforme methodiek wordt de transparantie voor de toezicht ontvanger vergroot. Dit was een belangrijke wens van de toezichtontvangers.
- Risicogericht toezicht. Toezicht focust zich op die situaties waar er risico's zijn met potentieel grote maatschappelijke effecten, zowel inhoudelijk, financieel, als organisatorisch.
- Toezicht is proportioneel. Wanneer een organisatie 'in control' en financieel gezond is, blijft het toezicht beperkt tot het minimaal noodzakelijke. Waar dat minder het geval is draagt toezicht bij aan de versterking daarvan.
- Beter voeren van dialoog. Het nieuwe GTK2020 heeft als uitgangspunt dat goed toezicht alleen in dialoog kan worden uitgevoerd.

Dit zijn de belangrijkste verschillen ten opzichte van het voorgaande GTK:

- In het nieuwe GTK is opgenomen dat de financieel toezichthouder zich een oordeel moet vormen over het structurele en reëel begrotingsevenwicht. Dit gebeurt aan de hand van een uniforme toetsingslijst. Als de begroting aan de criteria voldoet is er altijd sprake van repressief toezicht. Is dat niet het geval dan vindt er een onderzoek plaats.
- In het nieuwe GTK is opgenomen dat gemeenten verplicht zijn een basisset van 6 kengetallen op te nemen. De intentie hiervan is dat gemeenten zelf normen gaan vaststellen en hierop gaan sturen.
- Aan de hand van financiële kengetallen, de toetsingslijst en het weerstandsvermogen wordt het risicoprofiel bepaald. Dit profiel helpt de financieel toezichthouder bij het inschatten van de aandacht die een gemeente nodig heeft.
- In het nieuwe GTK wordt aangegeven dat voor het financieel toezicht op de gemeenschappelijke regelingen een afzonderlijk GTK wordt opgesteld. Dat gaat waarschijnlijk gelden vanaf het begrotingsjaar 2021.

Het nieuwe GTK zorgt voor een aantal veranderingen. Maar veel blijft ongewijzigd. Zo blijft de provincie een keer in de vier jaar een verdiepingsonderzoek uitvoeren. Op basis van dat onderzoek vindt er aan de kant van de toezichthouder een besluit plaats of de gemeente al dan niet voor vier jaar onder repressief toezicht valt.

Financieel kader en uitgangspunten van de begroting 2020-2023

De begroting 2019 die u als raad vastgesteld hebt in november 2018 had de volgende meerjarenraming:

X € 1000

Begroting 2020				
jaar	2020	2021	2022	2023
Beginsaldo	161	95	4.492	12.251

Aan deze tabel is het begrotingsjaar 2023 toegevoegd omdat een meerjarige begroting altijd een periode van 4 jaren bevat. Het positieve saldo in 2023 wordt verklaard door het feit dat vanaf 2023 het financiële herstelplan afgerond is. Dat betekent dat de stortingen in de algemene reserve in de jaren 2020, 2021 en 2022 vanaf het jaar 2023 niet meer plaats hoeven te vinden. Daarnaast voorzien wij op grond van de berichten vanuit het Rijk dat in 2023 dat de stortingen vanuit de algemene uitkering positief zullen zijn.

Om uiteindelijk tot een nieuwe begroting te komen zijn de saldo's als hierboven genoemd ons uitgangspunt. We kunnen daar in dit stadium al een aantal zaken toevoegen die betrekking hebben op:

- College- en raadsvoorstellen die impact hebben op de saldo's vanaf 2020.
- De begrotingen van verbonden partijen die impact hebben op de saldo's vanaf 2020.
- Specifieke ontwikkelingen die wij voorzien vanaf 2020 zoals bijvoorbeeld een inschatting van de prijs- en looncompensatie.

Dat betekent het volgende:

X € 1000

Begroting 2020				
jaar	2020	2021	2022	2023
startsaldo	161	95	4.492	12.251
Decembercirculaire 2018	30	29	23	-
Indexeringen en looncompensatie	-666	-750	-824	-1.742
Raadsbesluiten	-1.153	-1.342	-1.503	-1.174
Begrotingen verbonden partijen	-2.199	-2.552	-2.826	-3.086
Reëel begroten	-2.519	-2.187	-2.112	-2.087
Totaal	-6.346	-6.708	-2.749	4.162

Belangrijk is om vast te stellen dat een aantal posten, zowel positief als negatief, nog niet bekend of meegenomen is, zoals bijvoorbeeld de mei- en septembercirculaire. Naast deze onderdelen zijn er nog andere posten die de begroting kunnen beïnvloeden en waarvan wij op dit moment een inventarisatie en analyse aan het maken zijn. Het gaat daarbij om posten als bijvoorbeeld risico's die impact hebben op de begroting, bestuurlijke ambities en meevallers en tegenvallers waarvan we nu nog niet precies weten wat het gaat betekenen. De komende periode zullen we daar meer zicht op gaan krijgen. Wij gaan er hoe dan ook van uit dat de begroting 2020-2023 wederom een bezuinigingsronde met zich mee gaat brengen. Dat betekent dat we het tiende jaar op rij dit traject in moeten gaan. Het is goed om ons te realiseren dat we de afgelopen jaren al ongeveer 65 miljoen euro structureel hebben bezuinigd. Het kan dan ook niet anders dan dat onze bezuinigingsruimte en -kracht al behoorlijk afgenomen is. Mogelijk dat we in eerste instantie incidentele bezuinigingen nodig hebben (omdat het laatste begrotingsjaar geen negatief saldo heeft), maar structurele bezuinigingen kunnen ook noodzakelijk zijn. In ieder geval gaan we er van uit dat wij wederom in staat zullen zijn om aan u een sluitende begroting voor te kunnen leggen.

De procedure richting de begroting 2020

Deze kaderbrief bieden wij u aan ter bespreking in de commissie Maatschappij & Financiën van de maand juni. De raadsvergadering vindt plaats op 26 juni a.s. De conceptbegroting zenden wij u toe in de eerste week van oktober van dit jaar. Op 6 en 7 november vindt vervolgens de besluitvorming plaats tijdens de algemene beschouwingen. Voor 15 november zullen wij de begroting, conform afspraak, indienen bij onze toezichthouder, de provincie Limburg.